

מראי מקומות לשיעור פרשת בא תשפ"א

"אנשי אש" מול "אנשי מים" מי אנחנו ? האם הרבי משתמש עם מוחק ?

הרב שבתי סלבטיצקי שליט"א

שמות י"ב ג': דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשר לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבת שה לבית שה תמים זכר בן שנה....והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבי...ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מררים יאכלהו.... אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו....וככה תאכלו אתו מתניכם חגרים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא לה'.

מדרש רבה שמות פרשה טז'

וכן אתה מוצא לישראל כשהיו במצרים היו עובדין עבודת כוכבים ולא היו עוזבין אותה ... אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה : כל זמן שישראל עובדין לאלהי מצרים לא יגאלו. לך ואמור להן שיניחו מעשיהן הרעים ולכפור בעבודת כוכבים 1. הדא הוא דכתיב (שמות יב, כא) "משכו וקחו לכם !" כלומר משכו ידיכם מעבודת כוכבים וקחו לכם צאן ושחטו אלהיהם של מצרים ועשו הפסח שבכך הקדוש ברוך הוא פוסח עליכם.

אור החיים שמות ו' י' : והנה אין כוונתם ז"ל לומר ה"ו שהיו עובדי עבודה זרה, אלא לצד שהיו ביניהם מבלי ידיעתם ויעשו חוקים של עובדי עבודה זרה בפרטי המלבושים והמאכלים ודברים הרגילים, ואשר על כן מלבד שצוה שיעקרו מאותם פרטים שידמו להם, נתחכם עוד אל עליון לעקור בחינת הרע מהם, ולעשות תיקון עון זה.

חזקוני פסוק ה' ו' : שה תמים שלא יוכל היהודי לקחת בעל מום להשמש מן המצרי ולומר, אין זה ראוי לכם ואין להקפיד עליו, שהרי הוא בעל מום ונקבה וזקן, לכך נאמר תמים זכר בן שנה שמיקרין אותו לעבודתם אע"פ כן אין לירא מהם, כשתיראו שאין יכולת בידם להציל יראתם מכם בעודכם בעיר כל שכן כשתצאו מן העיר הוצה לא יוכלו להחזירכם: עד ארבעה עשר יום כדי שיראו המצרים את יראתם קשורה בבשת ובזוי בבתי היהודים וישמעוה צועקת ואין מושיע לה ! .. והישראלי הולך ומתנתק מהפחד מהמצרים כשרואה שאין להם כח !

זוהר : ובשעה שהמצרים היו שומעים קול יראתם שהוא תפוס בתפישה של ישראל ולא יכלו להצילו, היו בוכים, והיה קשה עליהם, כאילו הם עצמם נתעקדו לזהרג. אמר הקב"ה יהיה תפוש ברשותכם יום אחר יום ארבעה ימים כדי שיראו אותו כשהוא אסור, וביום הרביעי הוציאוהו להרגו, ויראו המצרים איך אתם עושים בו דין, וזה, (דהיינו) אלו הדינים שהיו עושים ביראתם היו קשים להם יותר מכל המכות שהביא עליהם הקב"ה.

אחר כך דנים אותו באש, שכתוב פסילי אלהיהם תשרפון באש, אמר הקב"ה אל תאכלו ממנו נא, שלא יאמרו המצרים שברצון ותשוקה אל אלוה שלנו אוכלים אותו כך, אלא התקינו אותו צלי, ולא מבושל, כי אלו יהיה מבושל יהיה מכוסה (בסיר תחת המים) ולא יראו אותו, אלא התקון שלו הוא שיראו אותו כך כשהוא נשרף באש, משום שריחו מתפשט.

שו"ת בית הלוי ח"א סי' ב' אות י"ז

מכילתא שמות פרשה י"א: ושחטו הפסח, מצוה שישחטנו לשמו, אבל שחטו שלא לשמו עבר על מצוה, שומע אני יוכשר, תלמוד לומר משכו וקחו לכם, שנה עליו כתוב לפסול, מכאן אמרו, כל הזבחים שלא נזבחו לשמן כשרין אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מן הפסח ומן החטאת.

ועשית פסח, שתהא עשייתו לשם פסח, שאם עשאו שלא לשמו פסול. אין לי אלא שחיטתו, מנין לרבות קבול דמו וזריקת דמו, יכול אף צלייתו והדחת קרביו, תלמוד לומר וזבחת פסח

רשימות הרב חוברת ל"ז ע"י אור התורה לצ"צ מגילת אסתר עמוד רפ"ו

רמב"ם קרבן פסח פרק ה הלכה ט אין צולין את הפסח על גבי כלי אבן או כלי מתכות שנאמר צלי אש לא צלי דבר אחר לפיכך אם היה כלי מנוקב כדי שתשלוט בו האור צולין עליו ואין צולין אותו בשפוד של מתכת שהרי השפוד כולו חם וצולה מקומו:

הלכה י: הסיק את התנור וגרף את כל האש ותלהו בתנור וצלהו הרי זה אסור שאין זה צלי אש חתכו ותלהו על גבי גחלים הרי זה צלי אש צלהו על גבי סיד או חרסית או חמי טבריה הרי זה אסור שאין זה צלי אש כיצד צולין אותו תוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו בשפוד של עץ ותולהו לתוך התנור והאש למטה ותולה כרעיו ובני מעיו בתנור הוצה לו ולא יתנם בתוכו שזה כמין בישול הוא ושפוד של רמון היו בוררין לצלייתו כדי שלא יזרוק את מימיו ויבשלהו:

הלכה יא: כשאדם אוכל את הפסח חותך הבשר ואוכל והותך העצמות מן הפרק ומפרקן אם רצה וכשיגיע לגיד הנשה מוציאו ומניחו עם שאר הגידים והעצמות והקרומות שיוצאין בשעת אכילה שאין מנקין אותו כשאר הבשר ואין מחתכין אותו אלא צולין אותו שלם ואם חתכו חתיכות חתיכות כשר והוא שלא יחסר אבר צריך אדם להשתדל שלא ישאיר מבשר הפסח עד בקר שנאמר לא תותירו ממנו עד בקר וכן בשני שנאמר לא ישאירו ממנו עד בקר ואם השאיר ממנו בין בראשון בין בשני עבר בלא תעשה ואינו לוקה על לאו זה שהרי ניתק לעשה שנאמר והנותר ממנו באש תשרפו:

שערי המועדים פסח חלק א' עמוד רע"ט. ע"י

ילקוט שמעוני נ"ך תתעה "מה אני בורא עולמות ומחיה מתים אף אתם בוראי עולמות ומחיה מתים"

מדרש רבה בראשית ח,ה, רבנן אמרי לה בשם ר' חנינא בר אידי ורבי פנחס ורבי חלקיה בשם רבי סימון אמר, מאד, הוא אדם, הה"ד וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, והנה טוב אדם

מדרש רבה ויקרא ד,ט, אלקים לרקיע שמים, רב אמר אש ומים, ר' אבא בר כהנא אמר משום רב נטל הקב"ה אש ומים ופתכן זה בזה ומהן נעשו שמים...